

SABIEDRĪBAS ATTIEKSME PRET TABAKAS UN NIKOTĪNA PRODUKTIEM UN TO LIETOŠANU

Latvijas iedzīvotāju aptauja
2023. gada maijs

Pētījuma veicējs

MĒRĶA GRUPA	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 75 gadiem
APTAUJAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīvesvietās un interneta aptauja (CAWI)
DATU SVĒRŠANA	Lai nodrošinātu lielāku datu reprezentatīvātāti, dati tika svērti atbilstoši LR IeM PMLP iedzīvotāju reģistra datiem uz 24.01.2023. pēc parametriem: dzimums, vecums, tautība un reģions

Tiešo interviju (F2F) aptaujas raksturojums

SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1010 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (128 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	13.05.2023.–22.05.2023.

Interneta (WEB) aptaujas raksturojums

SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1005 respondenti
IZLASES METODE	Kvotu izlase
RESPONDENTI	Pētījumu centra SKDS WEB paneļa dalībnieki
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visa Latvija
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	17.05.2023.–21.05.2023.

RESPONDENTU SOCIĀLI DEMOGRĀFISKAIS PROFILS – KOPĒJAIS

		VISI RESPONDENTI	
		Skaits	Kol %
KOPĀ		2015	100,0
DZIMUMS	Vīrietis	958	48,3
	Sieviete	1057	51,7
VECUMS	18–24 gadi	189	8,7
	25–34 gadi	333	16,8
	35–44 gadi	390	20,5
	45–54 gadi	401	19,1
	55–64 gadi	363	18,9
	65–75 gadi	339	16,0
	ĢIMENES STĀVOKLIS	Precējies(-usies) vai dzīvo ar partneri	1220
Šķīries(-usies) vai nedzīvo kopā ar vīru/sievu		227	11,3
Neprecējies(-usies)		427	20,9
Atraitnis(-e)		141	6,8
SARUNVALODA ĢIMENĒ	Latviešu	1227	60,8
	Krievu	763	38,0
	Cita	25	1,2
IZGLĪTĪBA	Pamatizglītība	129	6,3
	Vidējā, vidējā speciālā	1368	67,6
	Augstākā	518	26,1
PAMATNODARBOŠANĀS	Augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs(-a)	105	5,3
	Speciālists(-e), ierēdnis(-e), nestrādā fizisku darbu	606	30,3
	Strādnieks(-ce), strādā fizisku darbu	530	26,7
	Ir savs uzņēmums, individuālais darbs	110	5,5
	Pensionārs(-e)	359	17,2
	Skolnieks(-ce), students(-e)	101	4,8
	Mājsaimniece(-ks), bērna kopšanas atvaļinājums	91	4,5
Bezdarbnieks(-ce)	113	5,7	

		VISI RESPONDENTI	
		Skaits	Kol %
KOPĀ		2015	100,0
MĒNEŠA VIDĒJIE IENĀKUMI UZ VIENU CILVĒKU ĢIMENĒ (KVINTILES)	Zemi (360 EUR un mazāk)	300	14,9
	Vidēji zemi (361–500 EUR)	358	17,7
	Vidēji (501–690 EUR)	266	13,2
	Vidēji augsti (691–900 EUR)	313	15,5
	Augsti (901 EUR un vairāk)	262	13,1
	Grūti pateikt	516	25,6
BĒRNI VECUMĀ LĪDZ 18 GADIEM	Ir	651	32,6
	Nav	1347	66,5
	Nav atbildes	17	0,9
CILVĒKU SKAITS MĀJSAIMNIECĪBĀ	Viens	391	19,2
	Divi	737	36,5
	Trīs	452	22,5
	Četri un vairāk	435	21,8
REĢIONS	Rīga	673	33,2
	Vidzeme	540	27,0
	Kurzeme	243	12,3
	Zemgale	286	14,0
	Latgale	273	13,4
APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS	Rīga	673	33,2
	Cita pilsēta	787	39,2
	Lauki	555	27,6

Bāze: visi respondenti

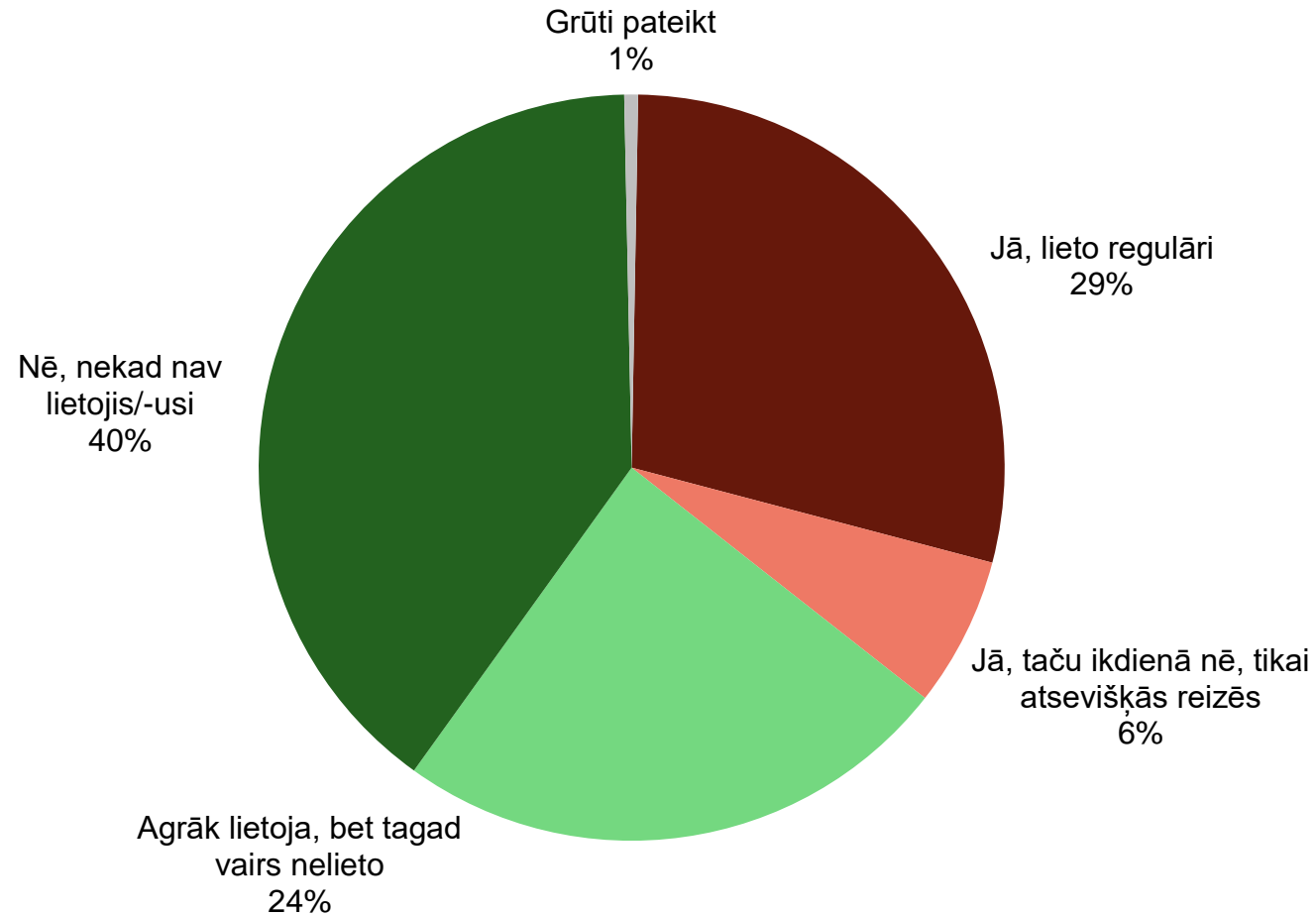
Šeit un turpmāk atskaitē — procenti svērti, skaits nesvērts

1. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANA

«Vai Jūs personīgi lietojat tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus?»

2023. gada
maiņa dati

Kopumā
NELIETO
64%

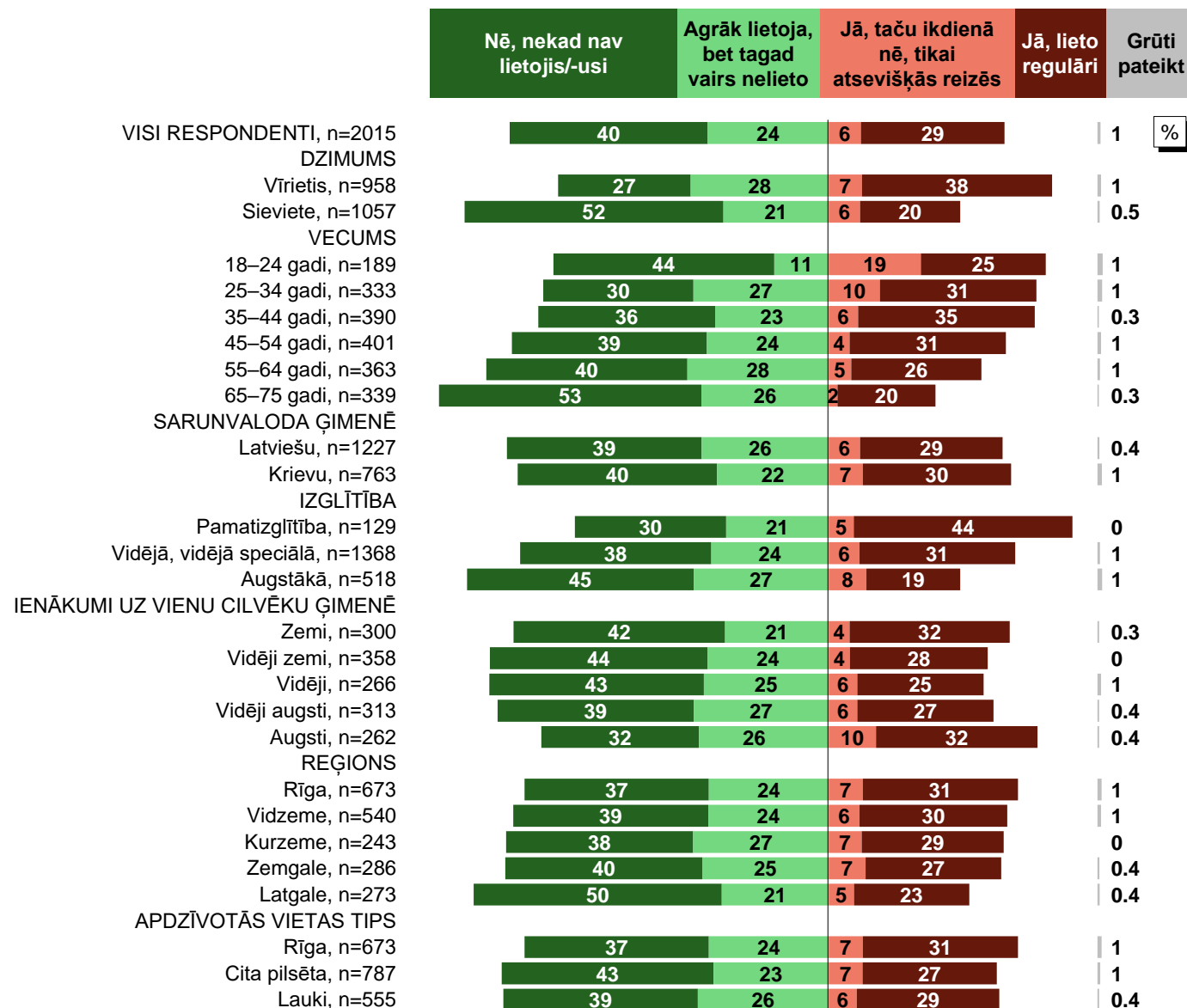
Kopumā
LIETO
35%

Bāze: visi respondenti, n=2015

1. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANA

«Vai Jūs personīgi lietojat tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus?»

2023. gada
maiņa dati

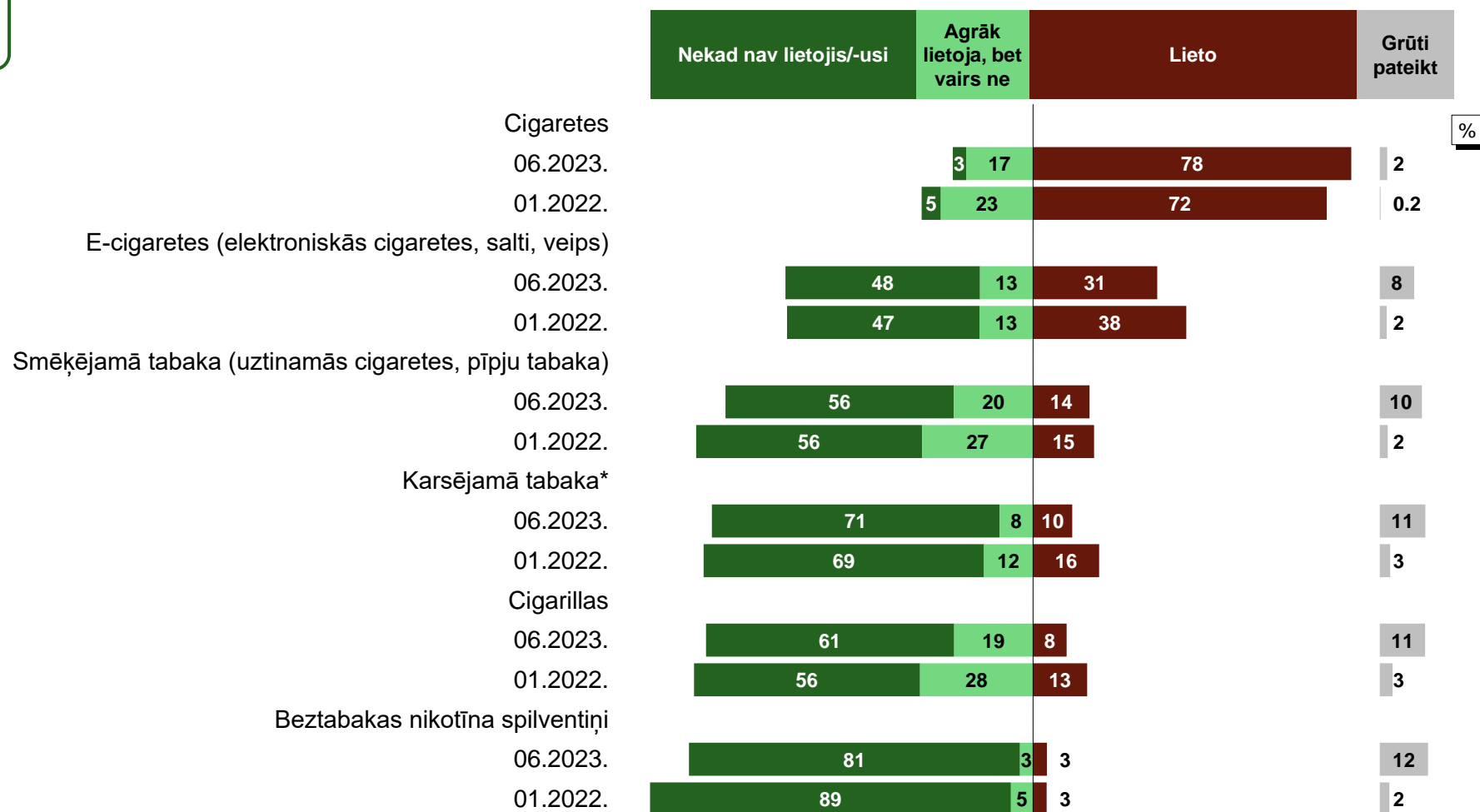
Bāze: respondenti
attiecināmajās grupās
(skat. «n=» grafikā)

2. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANAS BIEŽUMS

«Lūdzu, atzīmējiet, cik bieži Jūs lietojat katru no norādītajiem tabaku un/vai nikotīnu saturošajiem produktiem!»

Atbilžu
dinamika

Savilkta
skala

Bāze: respondenti, kuri lieto tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus: 06.2023., n=706; 01.2022., n=688

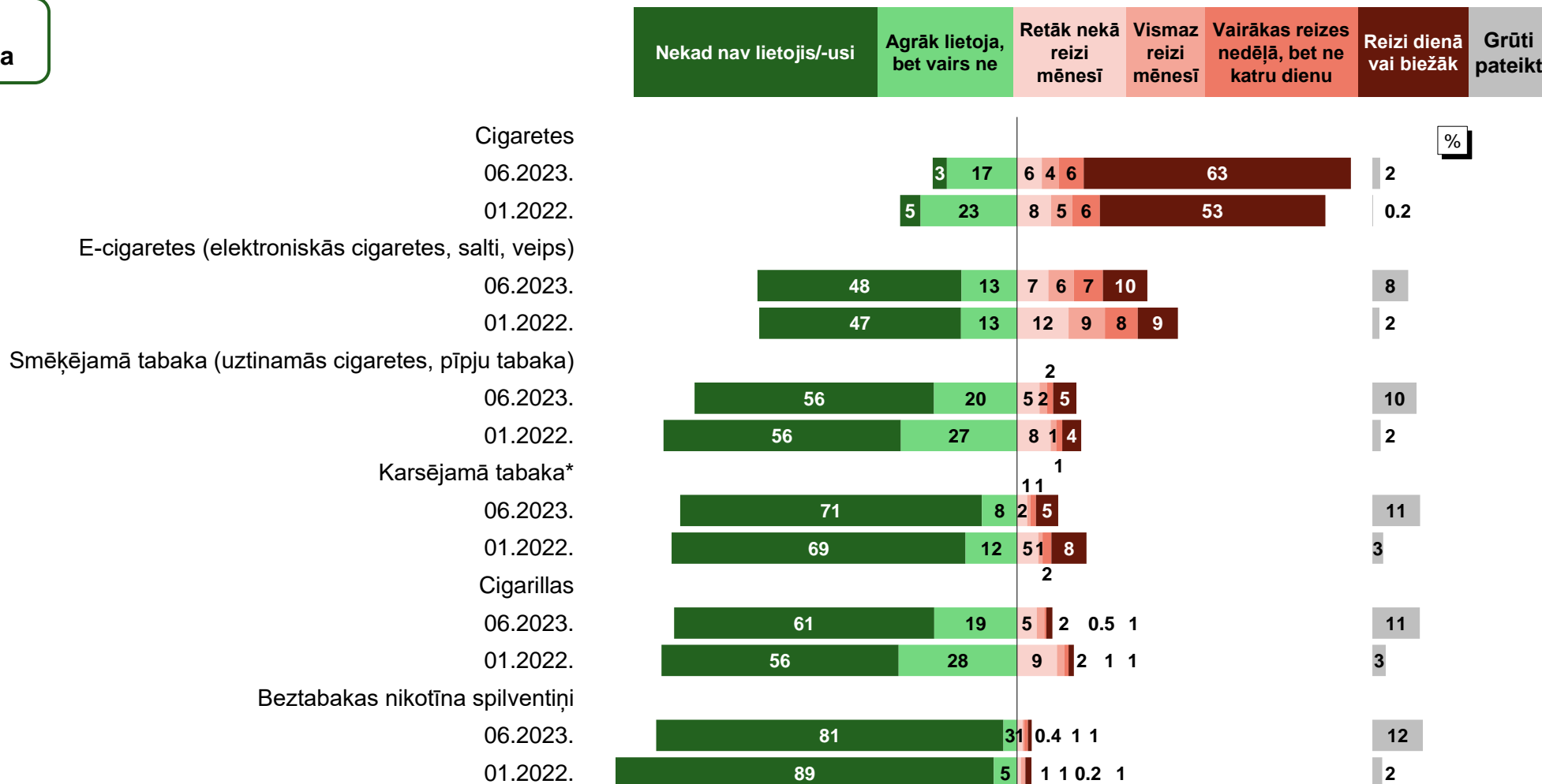
*Atbilžu varianta formulējums 2022. gadā: «Karsējamā tabaka (piemēram, IQOS)»

2. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANAS BIEŽUMS

«Lūdzu, atzīmējiet, cik bieži Jūs lietojat katru no norādītajiem tabaku un/vai nikotīnu saturošajiem produktiem!»

Atbilžu
dinamika

Izvērstā
skala

Bāze: respondenti, kuri lieto tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus: 06.2023., n=706; 01.2022., n=688

*Atbilžu varianta formulējums 2022. gadā: «Karsējamā tabaka (piemēram, IQOS)»

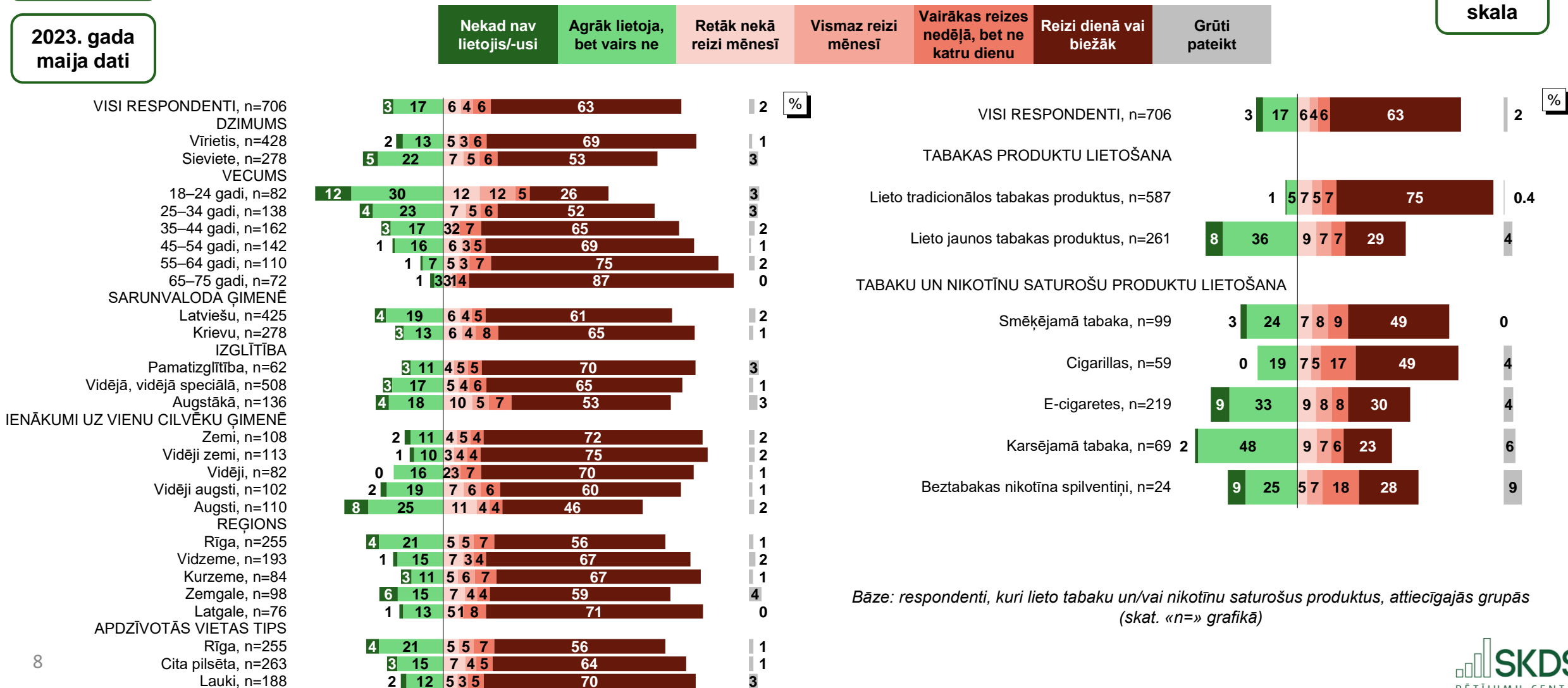
2. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANAS BIEŽUMS

«Lūdzu, atzīmējiet, cik bieži Jūs lietojat katru no norādītajiem tabaku un/vai nikotīnu saturošajiem produktiem!»

Cigaretes

2023. gada maija dati

Izvērsta skala

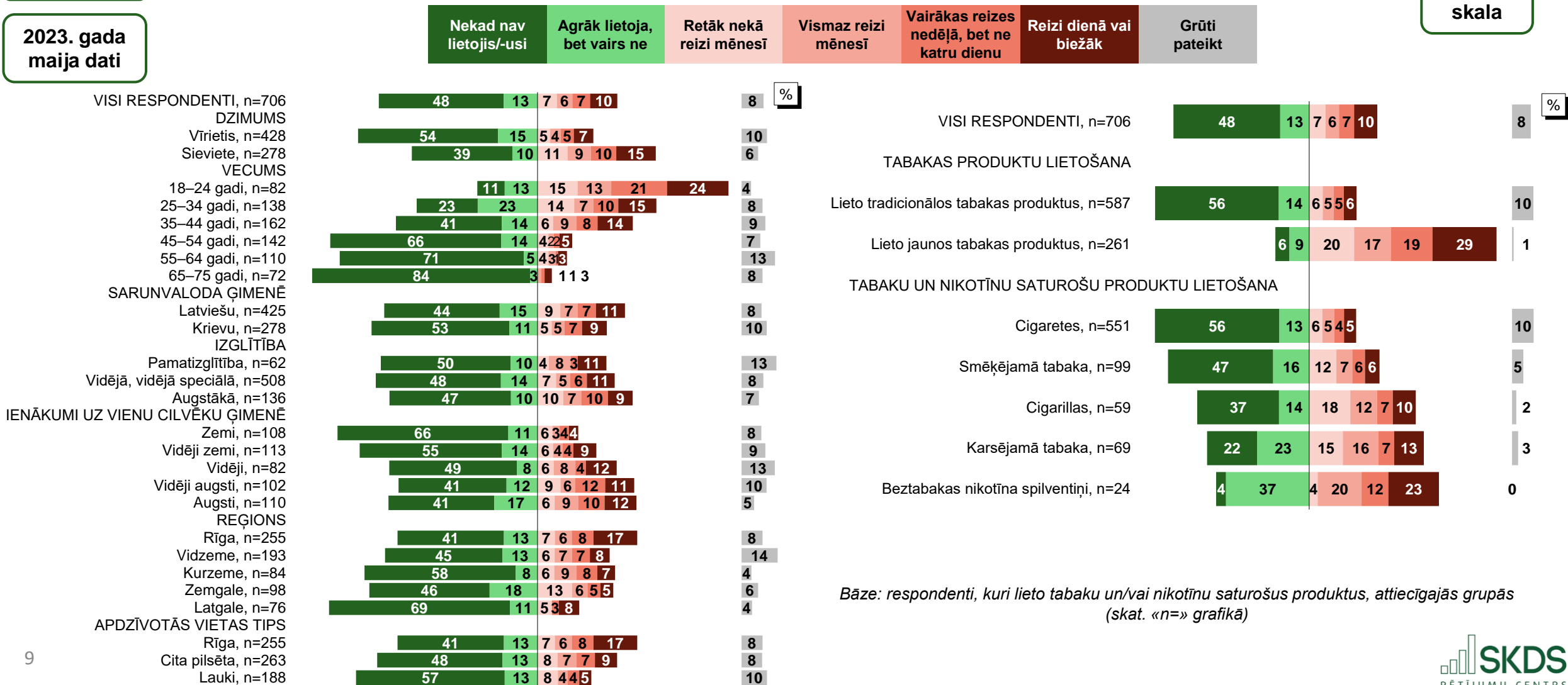
2. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANAS BIEŽUMS

«Lūdzu, atzīmējiet, cik bieži Jūs lietojat katru no norādītajiem tabaku un/vai nikotīnu saturošajiem produktiem!»

E-cigaretes

2023. gada maija dati

Izvērsta skala

Bāze: respondenti, kuri lieto tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus, attiecīgajās grupās (skat. «n=» grafikā)

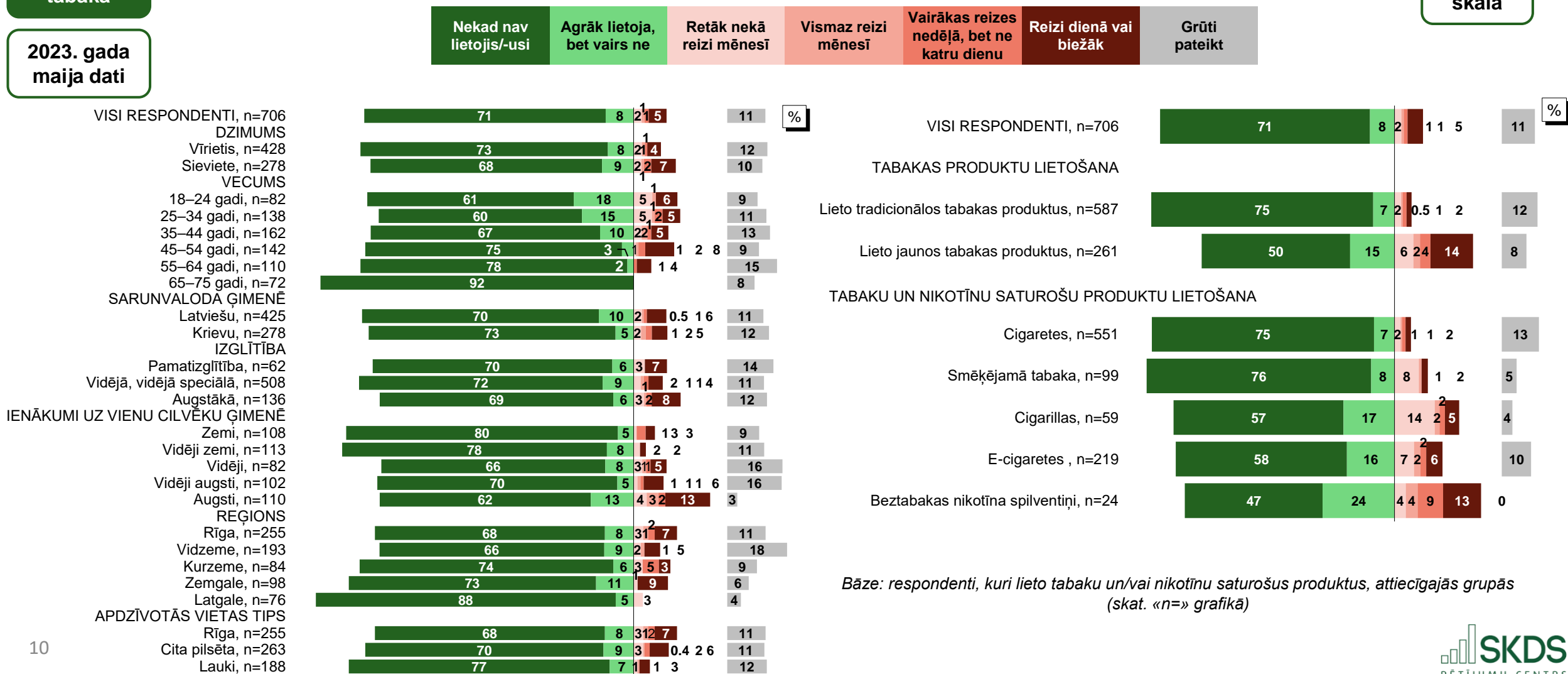
2. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANAS BIEŽUMS

«Lūdzu, atzīmējiet, cik bieži Jūs lietojat katru no norādītajiem tabaku un/vai nikotīnu saturošajiem produktiem!»

Karsējamā tabaka

2023. gada maija dati

Izvērstā skala

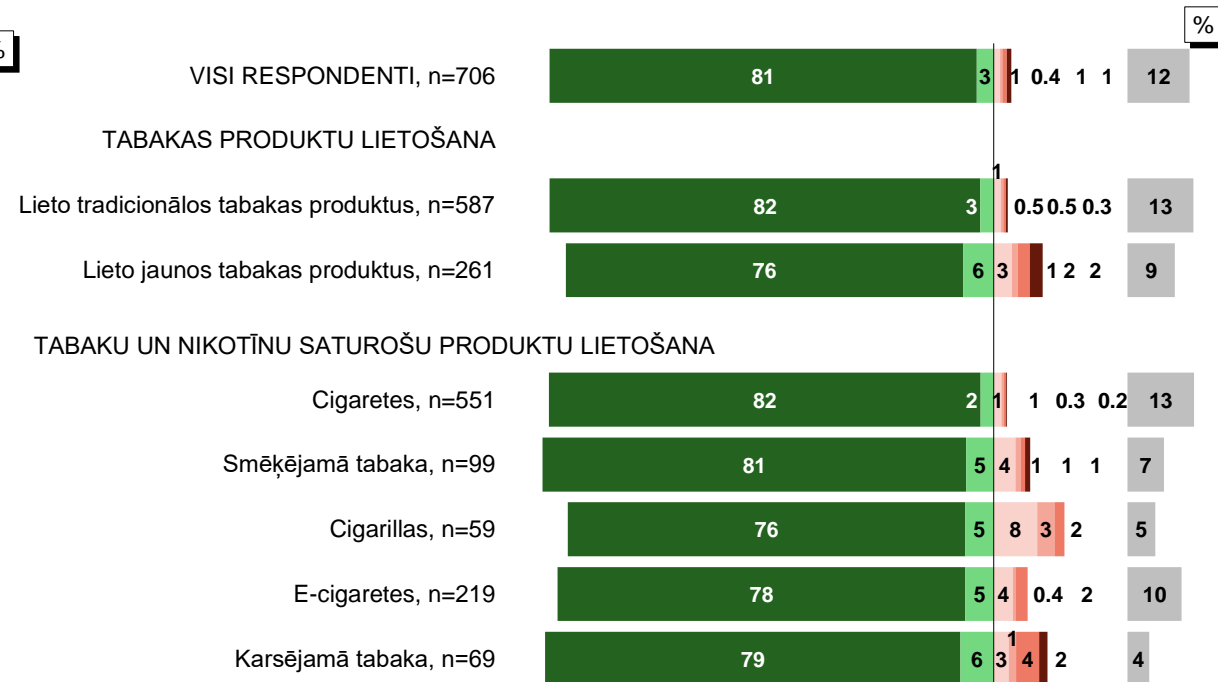
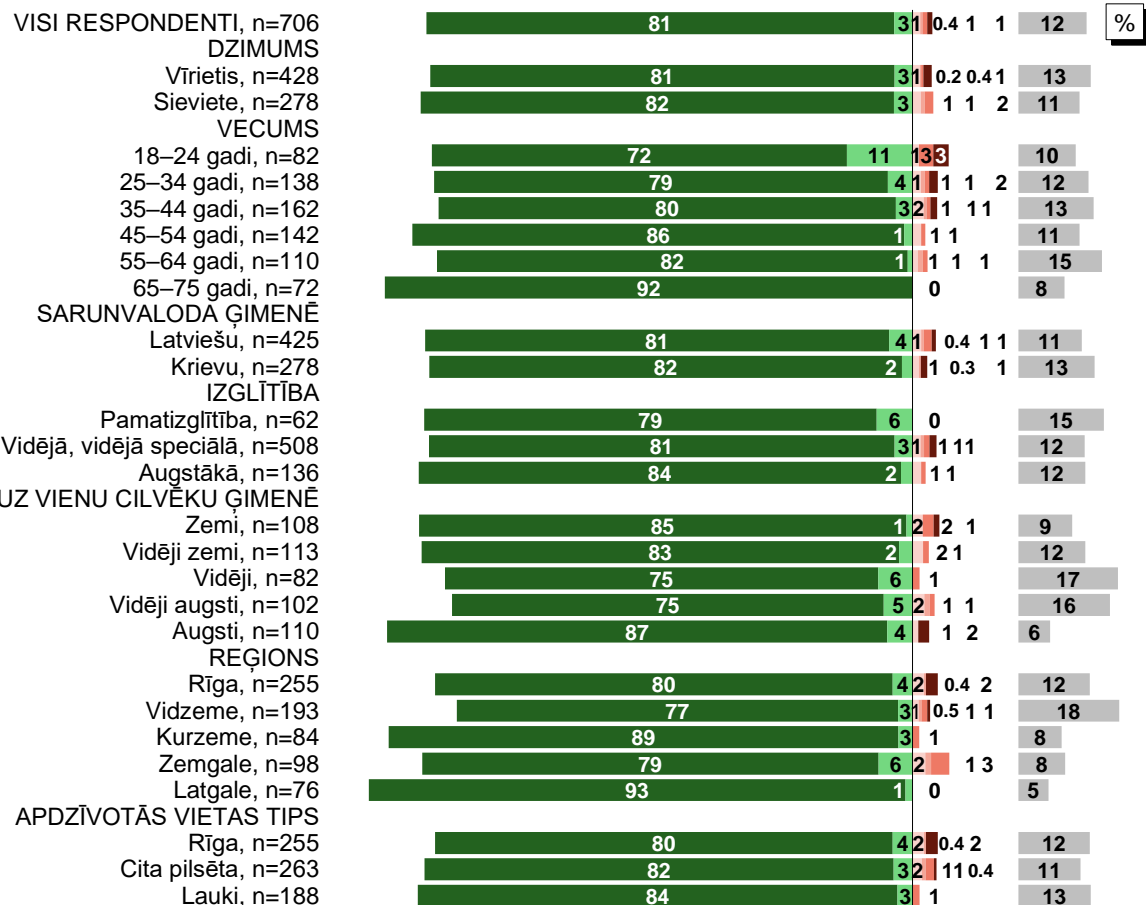
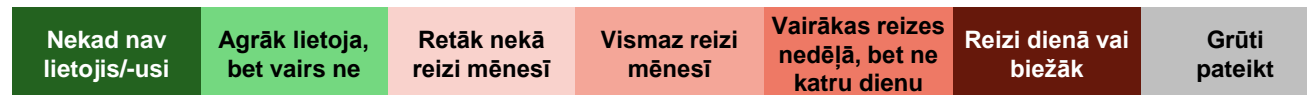
2. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANAS BIEŽUMS

«Lūdzu, atzīmējiet, cik bieži Jūs lietojat katru no norādītajiem tabaku un/vai nikotīnu saturošajiem produktiem!»

Beztabakas
nikotīna
spilventiņi

2023. gada
maija dati

Izvērsta
skala

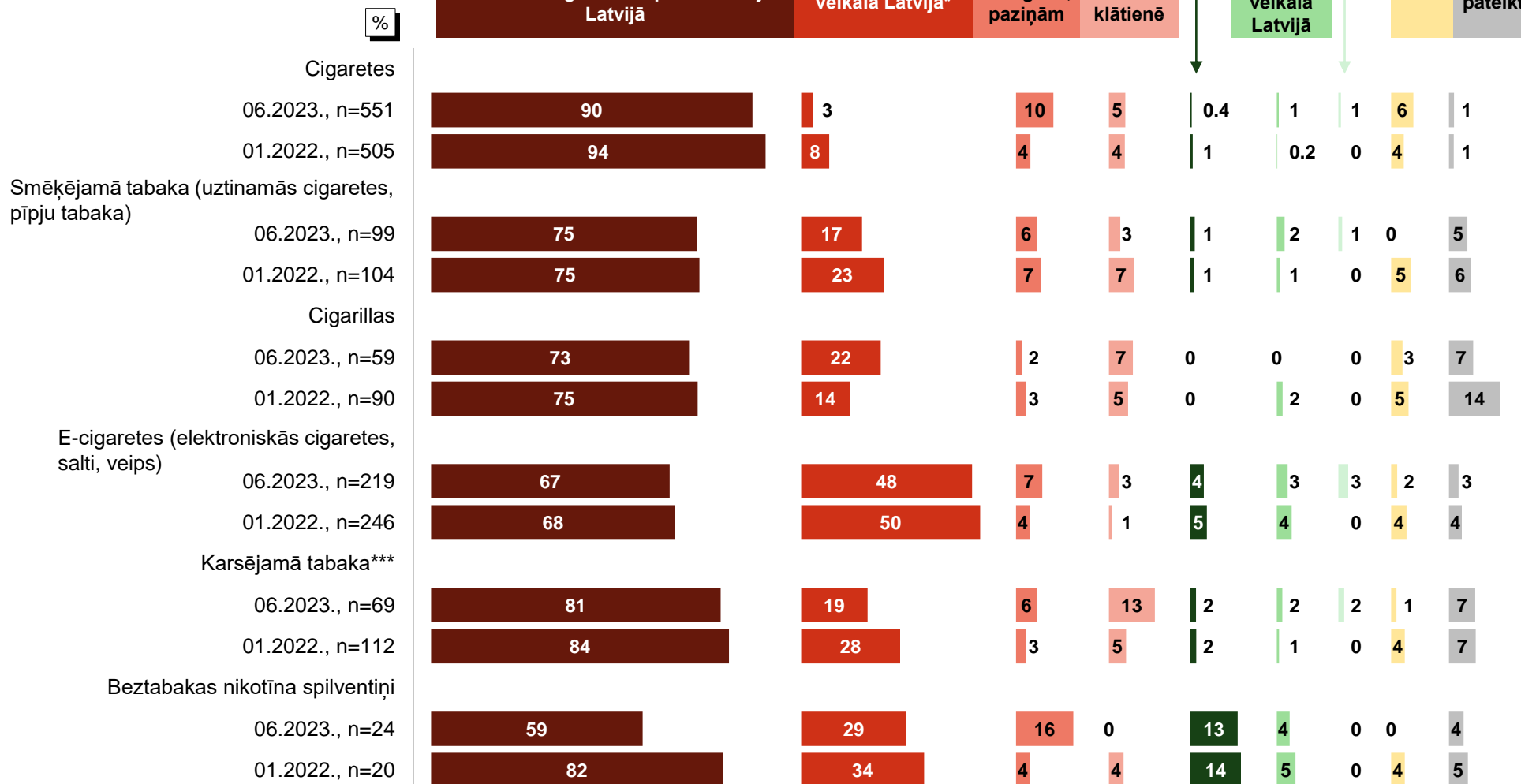

Bāze: respondenti, kuri lieto tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus, attiecīgajās grupās (skat. «n=» grafikā)

3. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU IEGĀDE

«Kur Jūs iegādājaties šādus tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus?»

Atbilžu dinamika

Bāze: respondenti, kuri lieto konkrēto tabaku un/vai nikotīnu saturošo produktu (skat. «n=» grafikā)

Vairākatbilžu jautājums (% summa > 100)

Atbilžu varianti sakārtoti dilstošā secībā pēc biežuma visiem produktu veidiem kopā

*Specializētā veikalā Latvijā (t. i., tirgo tikai bezdūmu produktus)

**Sociālo tīklu grupās, čatos (piemēram, Facebook, Instagram, Telegram, WhatsApp u. c.); atbilžu variants pirmo reizi piedāvāts 2023. gada aptaujā

***Atbilžu varianta formulējums 2022. gada aptaujā: «Karsējamā tabaka (piemēram, IQOS)»

3. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU IEGĀDE

«Kur Jūs iegādājaties šādus tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus?»

Cigaretes

2023. gada maija dati

	%	Vispārējā mazumtirdzniecības veikalā / kioskā / degvielas uzpildes stacijā Latvijā	Pērk no draugiem, paziņām	Veikalā ārvalstīs klātienē	Sociālo tīklu grupās, čatos		Pasūta internetveikalā ārvalstīs		Citur
					Specializētā veikalā Latvijā		Pasūta internetveikalā Latvijā		
VISI RESPONDENTI, n=551		90	10	5	3	1	1	0.4	6
DZIMUMS									
Vīrietis, n=355		87	12	6	4	1	1	1	7
Sieviete, n=196		96	7	2	3	0.5	0	0	5
VECUMS									
18–24 gadi, n=45		79	9	2	5	0	0	0	8
25–34 gadi, n=97		89	10	5	5	3	1	0	7
35–44 gadi, n=124		95	7	5	6	1	2	1	5
45–54 gadi, n=117		91	13	3	3	0	0	0	5
55–64 gadi, n=99		90	11	6	0	0	0	0	6
65–75 gadi, n=69		89	14	4	2	0	0	2	7
SARUNVALODA ĢIMENĒ									
Latviešu, n=319		91	10	4	3	1	0	1	6
Krievu, n=229		88	11	5	4	0	1	0	6
IZGLĪTĪBA									
Pamatizglītība, n=51		88	16	6	4	0	0	0	2
Vidējā, vidējā speciālā, n=398		89	11	3	2	1	0	0.3	7
Augstākā, n=102		94	6	10	8	1	3	1	4
IENĀKUMI UZ VIENU CILVĒKU ĢIMENĒ									
Zemi, n=92		88	9	2	2	0	0	0	7
Vidēji zemi, n=98		88	19	4	3	0	1	0	7
Vidēji, n=67		94	10	3	1	2	0	2	5
Vidēji augsti, n=80		87	8	4	4	1	1	0	7
Augsti, n=72		93	7	10	6	1	2	1	3
REĢIONS									
Rīga, n=185		90	9	4	4	0	0	1	7
Vidzeme, n=157		95	12	3	1	2	0	1	6
Kurzeme, n=71		92	6	8	4	1	0	0	4
Zemgale, n=73		83	12	3	2	0	0	0	7
Latgale, n=65		84	15	6	8	0	5	0	5
APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS									
Rīga, n=185		90	9	4	4	0	0	1	7
Cita pilsēta, n=210		91	11	5	4	1	1	1	7
Lauki, n=156		88	12	4	1	1	0	0	4

Bāze: respondenti, kuri lieto cigaretes, attiecīgajās grupās (skat. «n=» grafikā)

Vairākatbilžu jautājums (% summa > 100)

3. TABAKU UN NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU IEGĀDE

«Kur Jūs iegādājaties šādus tabaku un/vai nikotīnu saturošus produktus?»

E-cigaretes

2023. gada
maiņa dati

%

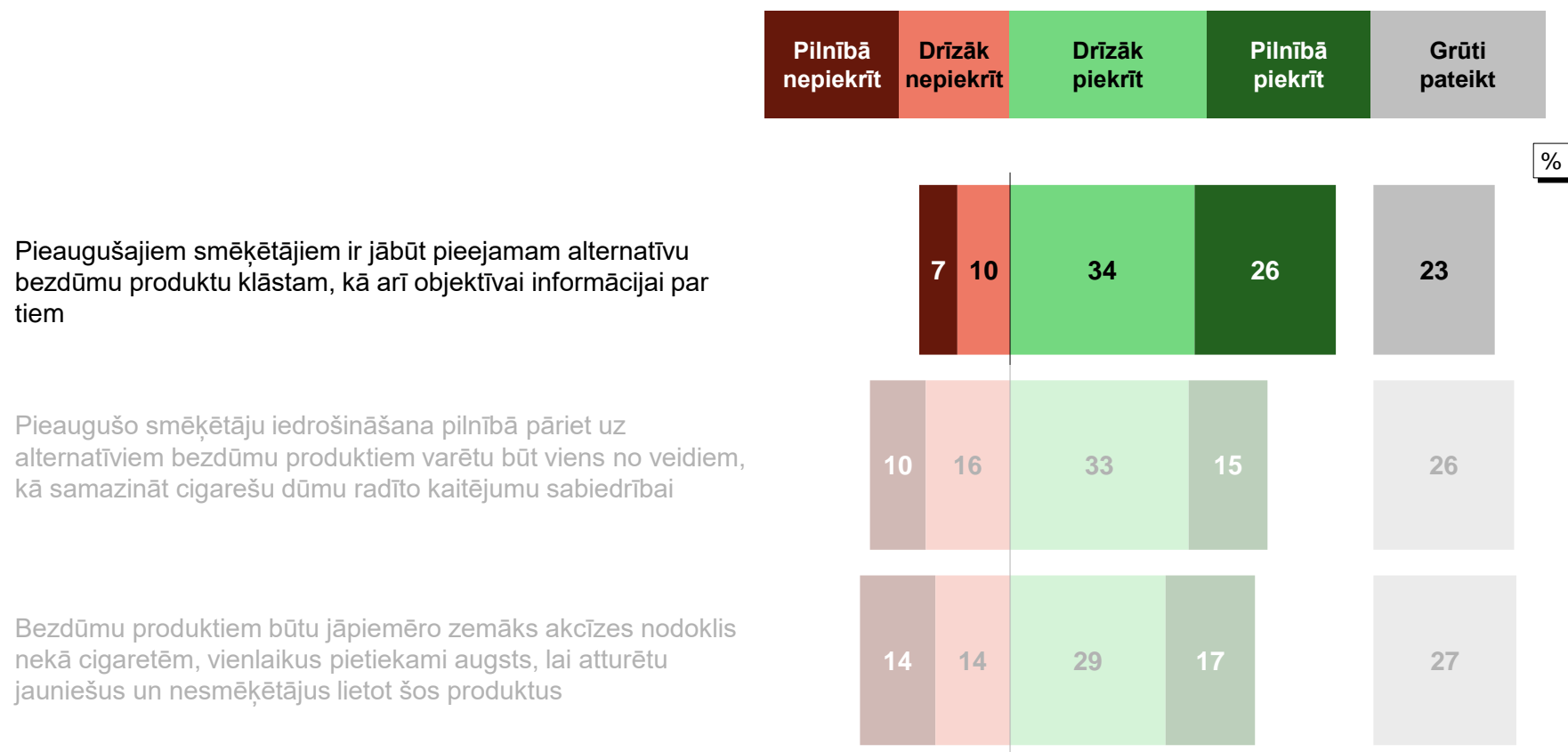
	Vispārējā mazumtirdzniecības veikalā / kioskā / degvielas uzpildes stacijā Latvijā	Specializētā veikalā Latvijā	Pērk no draugiem, pažinām	Pasūta internet- veikalā ārvalstīs	Pasūta internet- veikalā Latvijā	Sociālo tīklu grupās, čatos	Veikalā ārvalstīs klātienē	Citur
VISI RESPONDENTI, n=219	67	48	7	4	3	3	3	2
DZIMUMS								
Vīrietis, n=94	56	51	7	7	4	3	6	2
Sieviete, n=125	75	45	8	2	2	2	0	1
VECUMS								
18–24 gadi, n=60	74	44	13	5	1	2	5	1
25–34 gadi, n=62	72	51	3	3	3	6	2	0
35–44 gadi, n=61	58	59	7	5	3	2	2	0
45–54 gadi, n=19	63	31	5	0	6	0	5	11
55–64 gadi, n=13	62	31	8	0	0	0	0	7
65–75 gadi, n=4	51	0	23	0	26	0	0	0
SARUNVALODA ĢIMENĒ								
Latviešu, n=144	76	40	7	2	3	3	3	1
Krievu, n=75	49	62	8	7	4	3	1	2
IZGLĪTĪBA								
Pamatizglītība, n=17	53	36	0	12	0	0	6	0
Vidējā, vidējā speciālā, n=153	66	47	8	3	4	4	1	2
Augstākā, n=49	74	55	8	2	0	0	6	0
IENĀKUMI UZ VIENU CILVĒKU ĢIMENĒ								
Zemi, n=17	47	42	6	6	0	0	0	6
Vidēji zemi, n=26	69	48	11	4	0	4	4	3
Vidēji, n=25	64	56	7	0	4	8	0	0
Vidēji augsti, n=38	62	61	12	3	3	3	3	2
Augsti, n=42	73	46	5	7	4	3	4	0
REĢIONS								
Rīga, n=98	65	61	5	6	4	2	4	2
Vidzeme, n=55	76	33	12	0	4	2	2	2
Kurzeme, n=25	70	42	0	4	0	0	0	0
Zemgale, n=29	66	33	14	0	3	10	0	3
Latgale, n=12	32	59	8	8	0	0	8	0
APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS								
Rīga, n=98	65	61	5	6	4	2	4	2
Cita pilsēta, n=81	63	47	9	3	1	4	2	1
Lauki, n=40	78	18	10	0	5	2	0	3

Bāze: respondenti, kuri
lieto e-cigaretes,
attiecīgajās grupās
(skat. «n=» grafikā)

Vairākatbilžu jautājums
(% summa > 100)

4. APGALVOJUMU VĒRTĒJUMS PAR BEZDŪMU PRODUKTIEM

«Lūdzu, norādiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par bezdūmu produktiem (t. i., e-cigaretes, karsējamā tabaka, beztabakas nikotīna spilventiņi), kuros nenotiek degšanas process, rodas mazāk kaitīgu ķīmisku vielu un kuri nerada pasīvās smēķēšanas risku?»

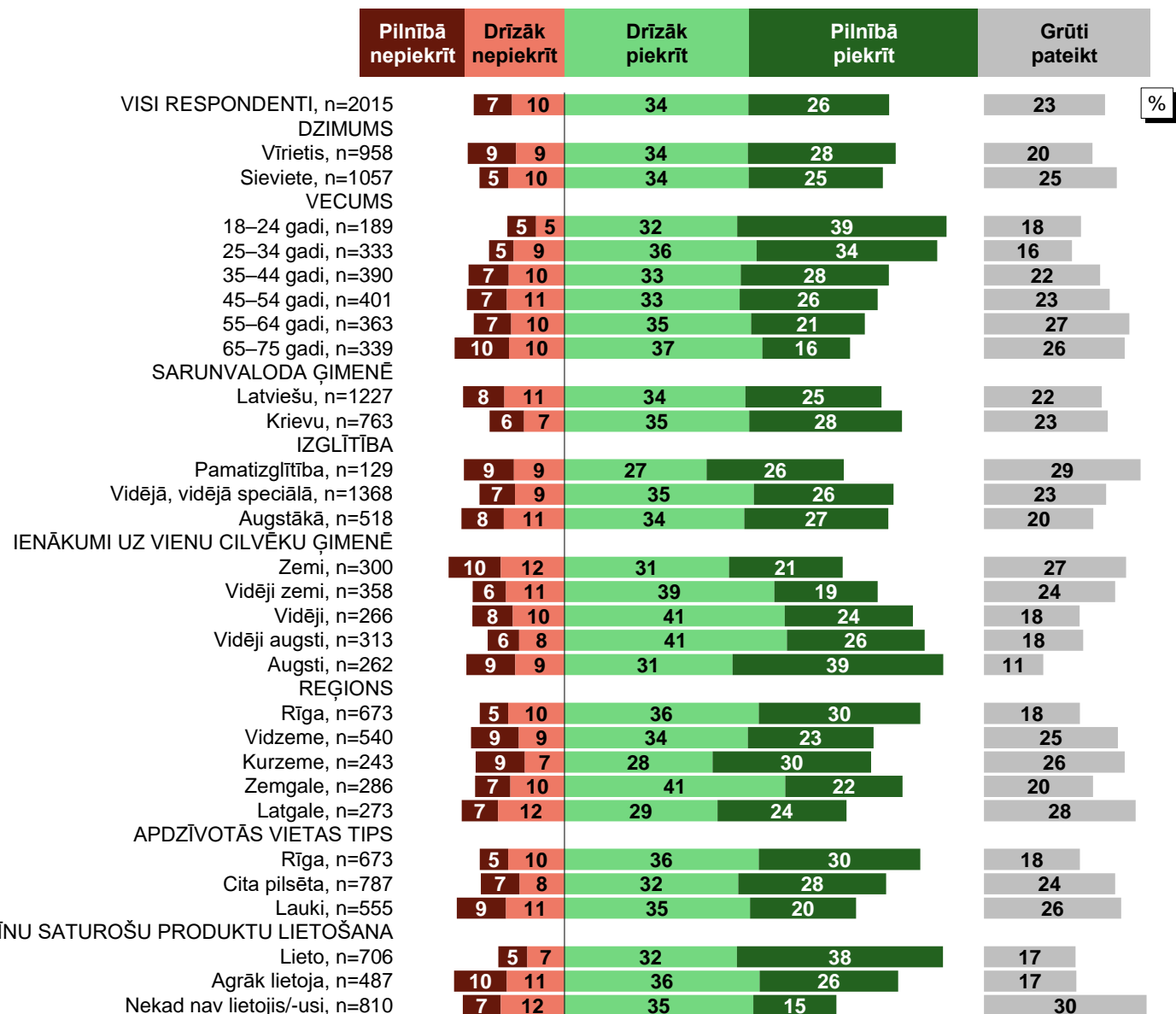

Bāze: visi respondenti, n=2015

4. APĢALVOJUMU VĒRTĒJUMS PAR BEZDŪMU PRODUKTIEM

«Lūdzu, norādiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par bezdūmu produktiem (t. i., e-cigaretes, karsējamā tabaka, beztabakas nikotīna spilventiņi), kuros nenotiek degšanas process, rodas mazāk kaitīgu ķīmisku vielu un kuri nerada pasīvās smēķēšanas risku?»

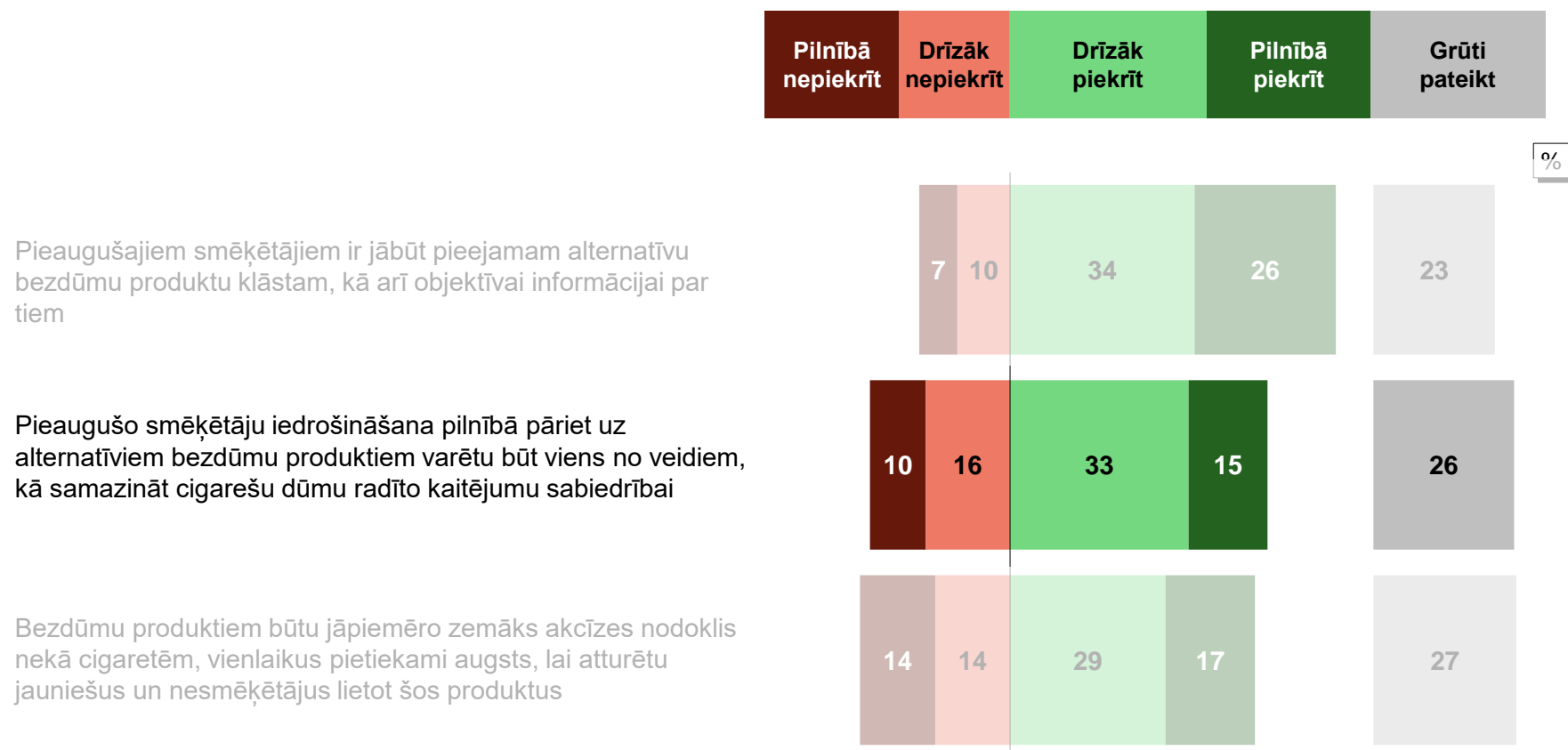
Pieaugušajiem smēķētājiem ir jābūt pieejamam alternatīvu bezdūmu produktu klāstam, kā arī objektīvai informācijai par tiem

Bāze: respondenti attiecīgajās grupās (skat. «n=» grafikā)

4. APGALVOJUMU VĒRTĒJUMS PAR BEZDŪMU PRODUKTIEM

«Lūdzu, norādiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par bezdūmu produktiem (t. i., e-cigaretes, karsējamā tabaka, beztabakas nikotīna spilventiņi), kuros nenotiek degšanas process, rodas mazāk kaitīgu ķīmisku vielu un kuri nerada pasīvās smēķēšanas risku?»

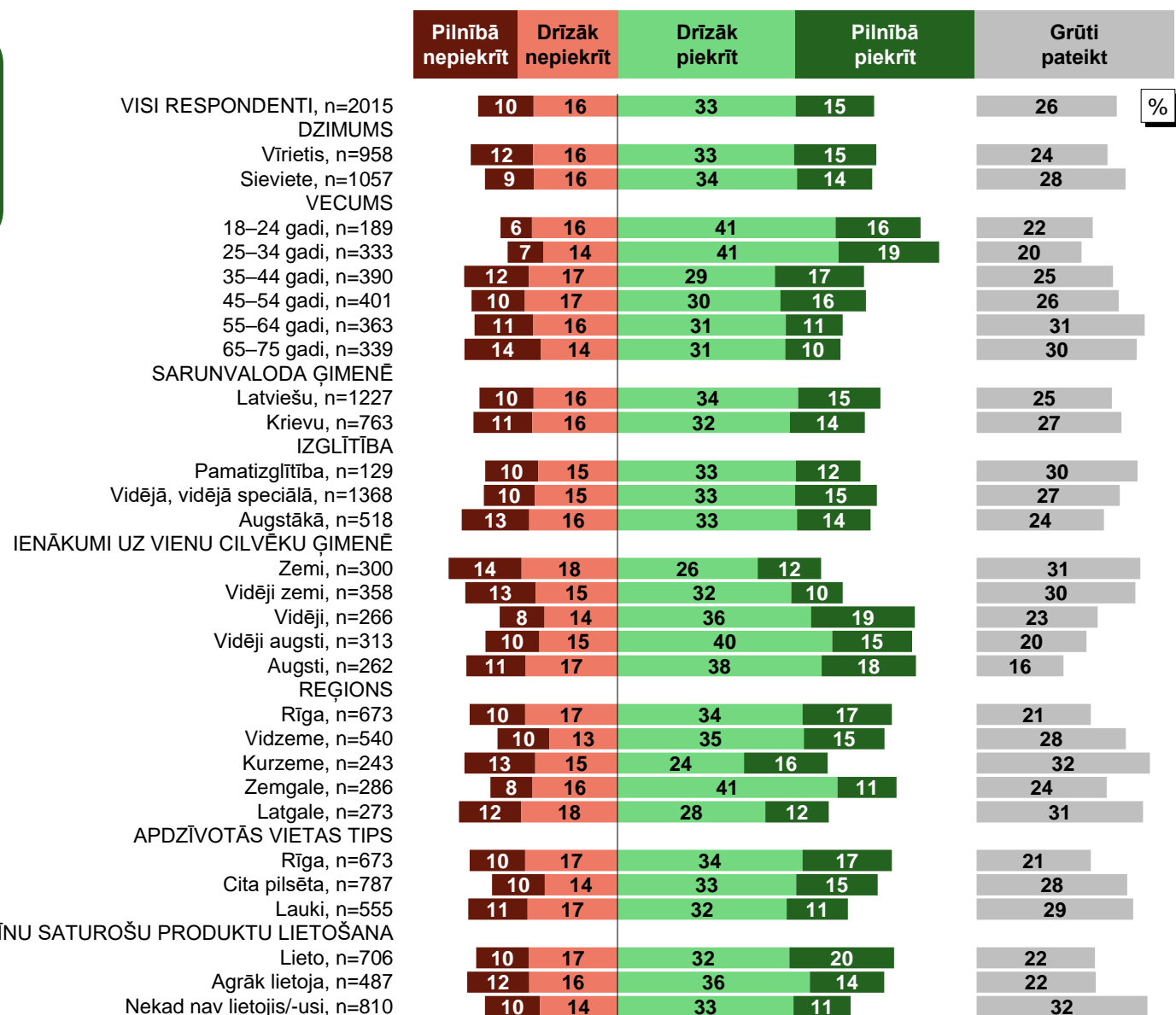

Bāze: visi respondenti, n=2015

4. APGALVOJUMU VĒRTĒJUMS PAR BEZDŪMU PRODUKTIEM

«Lūdzu, norādiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par bezdūmu produktiem (t. i., e-cigaretes, karsējamā tabaka, beztabakas nikotīna spilventiņi), kuros nenotiek degšanas process, rodas mazāk kaitīgu ķīmisku vielu un kuri nerada pasīvās smēķēšanas risku?»

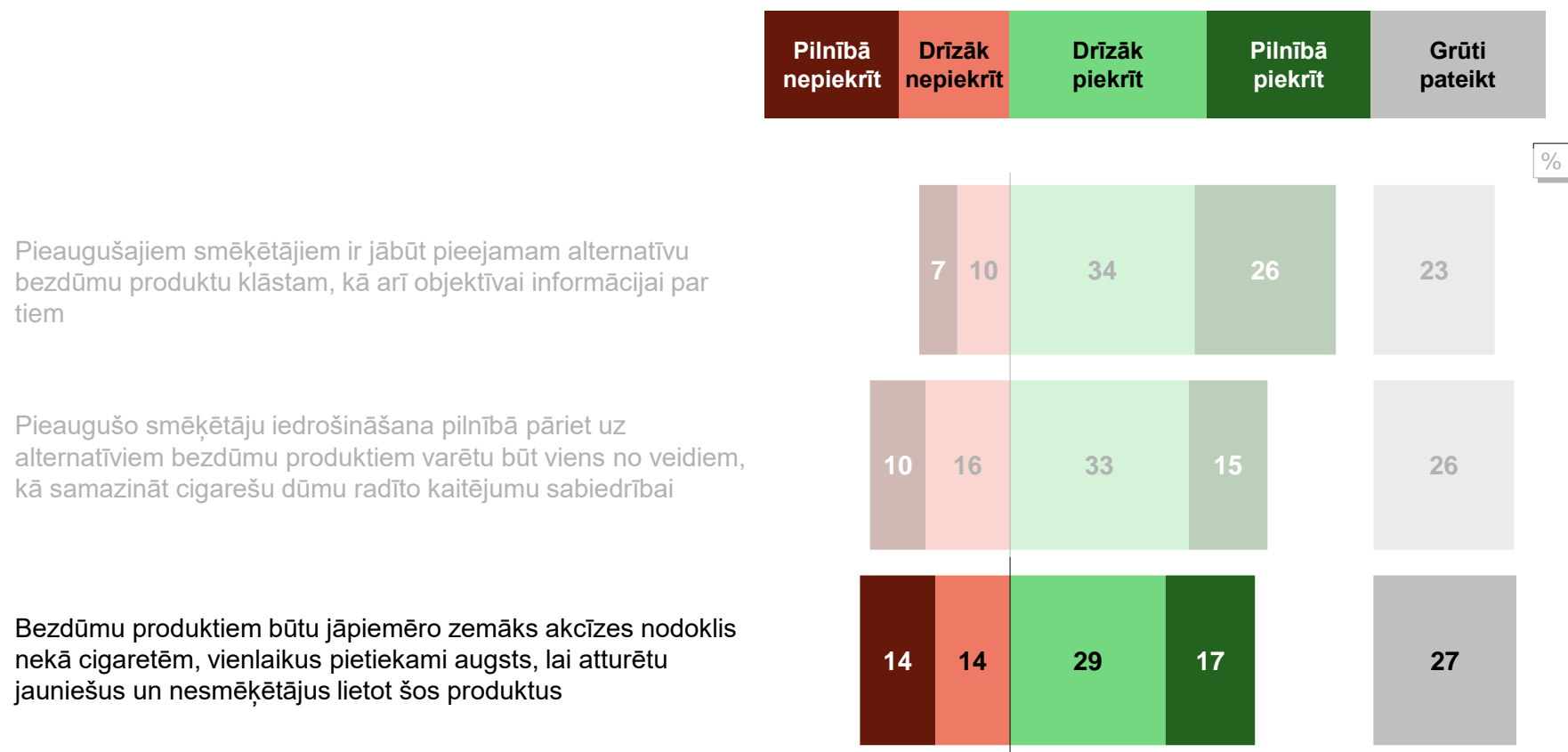
Pieaugušo smēķētāju iedrošināšana pilnībā pāriet uz alternatīviem bezdūmu produktiem varētu būt viens no veidiem, kā samazināt cigarešu dūmu radīto kaitējumu sabiedrībai

Bāze: respondenti attiecīgajās grupās (skat. «n=» grafikā)

4. APGALVOJUMU VĒRTĒJUMS PAR BEZDŪMU PRODUKTIEM

«Lūdzu, norādiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par bezdūmu produktiem (t. i., e-cigaretes, karsējamā tabaka, beztabakas nikotīna spilventiņi), kuros nenotiek degšanas process, rodas mazāk kaitīgu ķīmisku vielu un kuri nerada pasīvās smēķēšanas risku?»

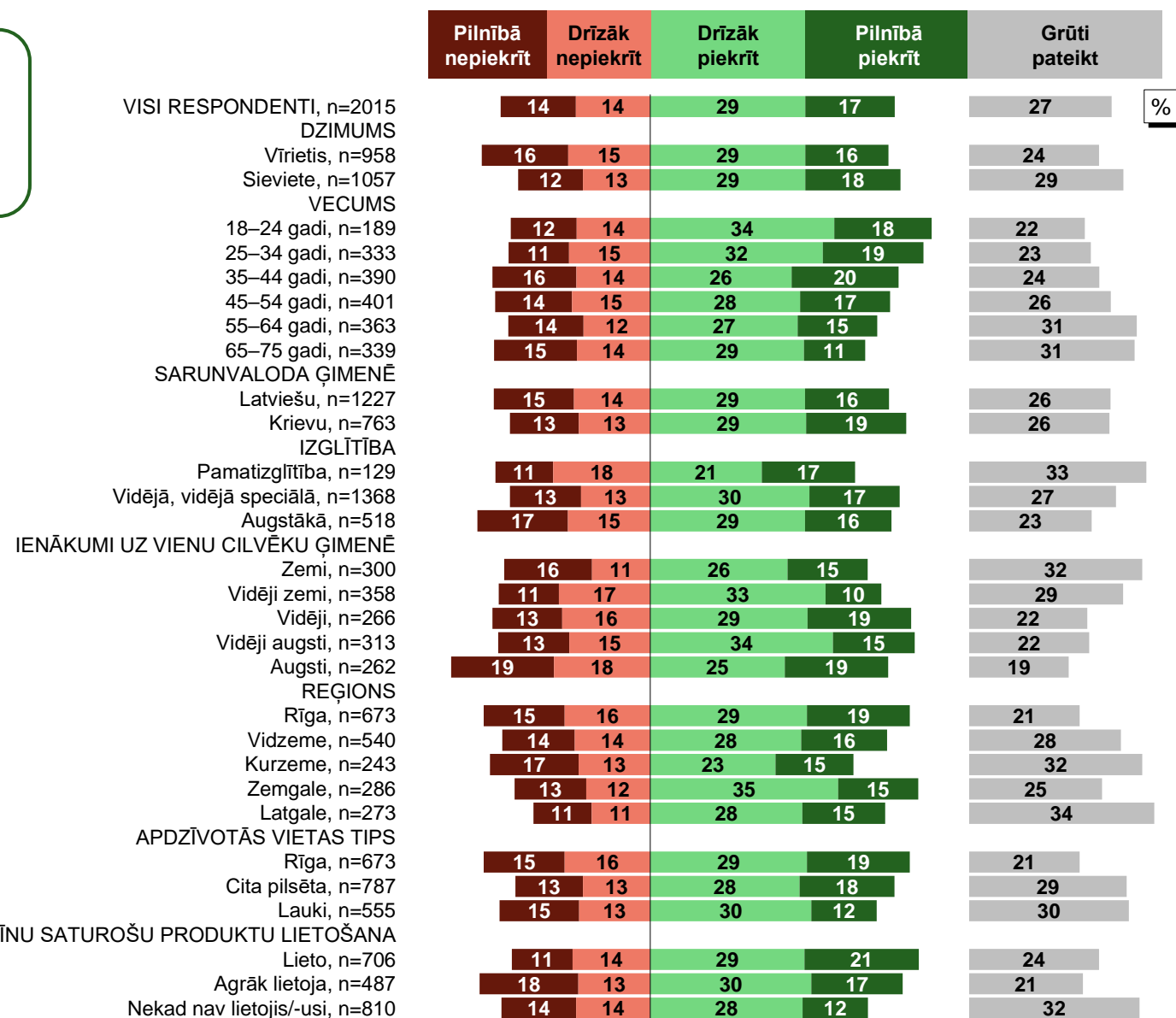

Bāze: visi respondenti, n=2015

4. APGALVOJUMU VĒRTĒJUMS PAR BEZDŪMU PRODUKTIEM

«Lūdzu, norādiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šiem apgalvojumiem par bezdūmu produktiem (t. i., e-cigaretes, karsējamā tabaka, beztabakas nikotīna spilventiņi), kuros nenotiek degšanas process, rodas mazāk kaitīgu ķīmisku vielu un kuri nerada pasīvās smēķēšanas risku?»

Bezdūmu produktiem būtu jāpiemēro zemāks akcīzes nodoklis nekā cigaretēm, vienlaikus pietiekami augsts, lai atturētu jauniešus un nesmēķētājus lietot šos produktus

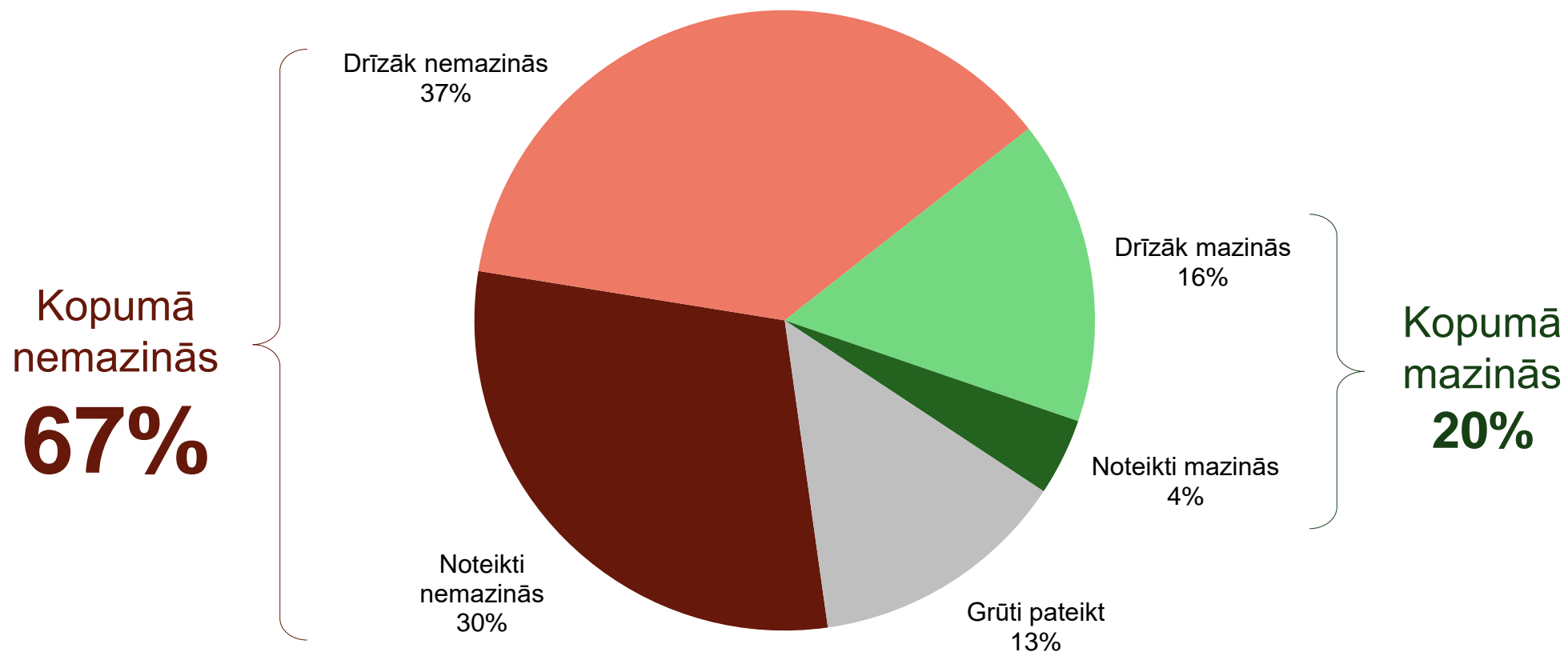

Bāze: respondenti attiecīgajās grupās (skat. «n=» grafikā)

5. TABAKAS UN NIKOTĪNA IZSTRĀDĀJUMU PATĒRIŅA MAZINĀŠANA LATVIJĀ

«Ņemot vērā kontrabandas faktoru, vai, Jūsaprāt, atsevišķu tabakas un nikotīna izstrādājumu un aromātu aizliegums mazinās to patēriņu Latvijā?»

2023. gada
maiņa dati

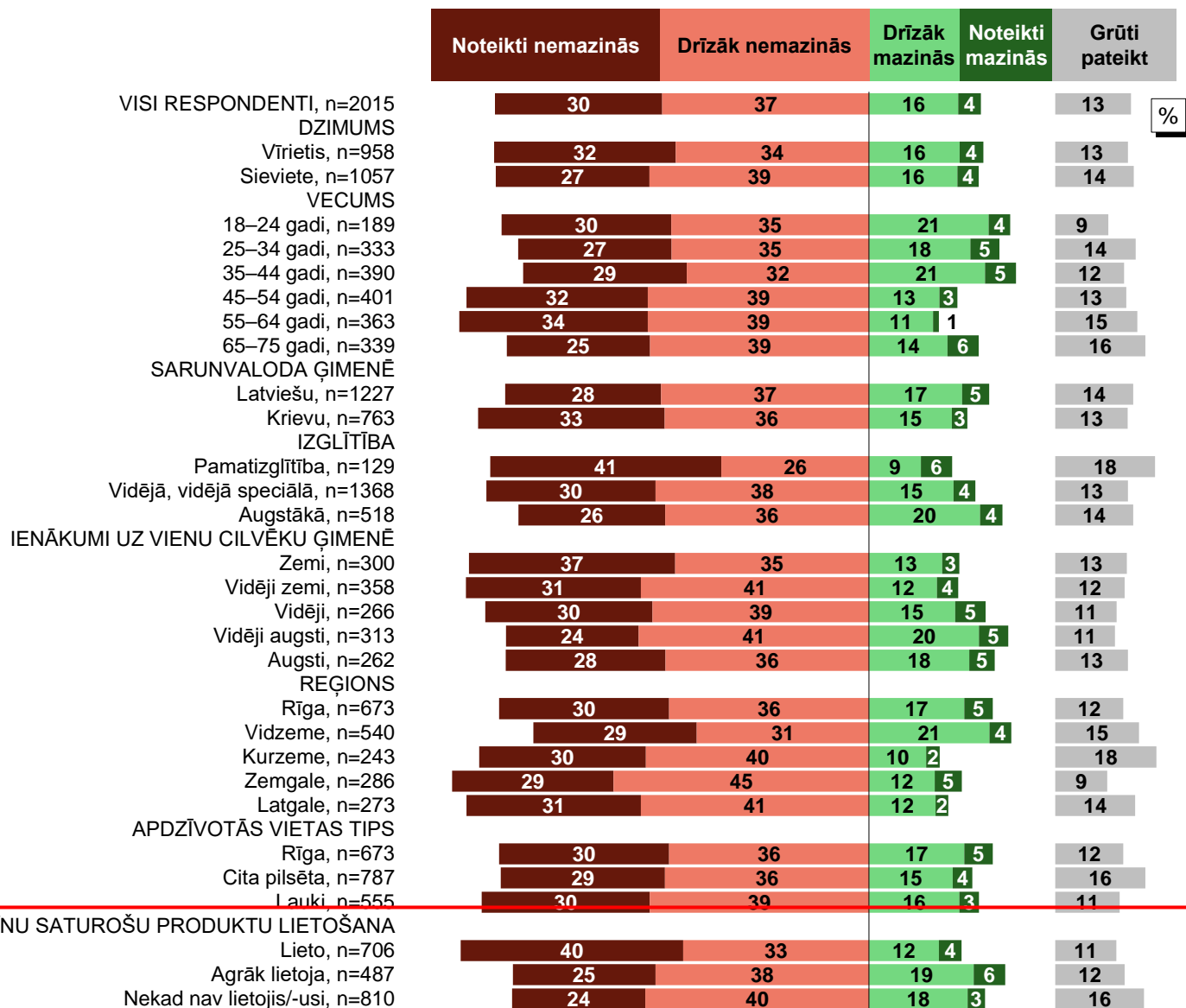

Bāze: visi respondenti, n=2015

1.13. TABAKAS UN NIKOTĪNA IZSTRĀDĀJUMU PATĒRIŅA MAZINĀŠANA LATVIJĀ

« Nēmot vērā kontrabandas faktoru, vai, Jūsaprāt, atsevišķu tabakas un nikotīna izstrādājumu un aromātu aizliegums mazinās to patēriņu Latvijā? »

2023. gada
maija dati

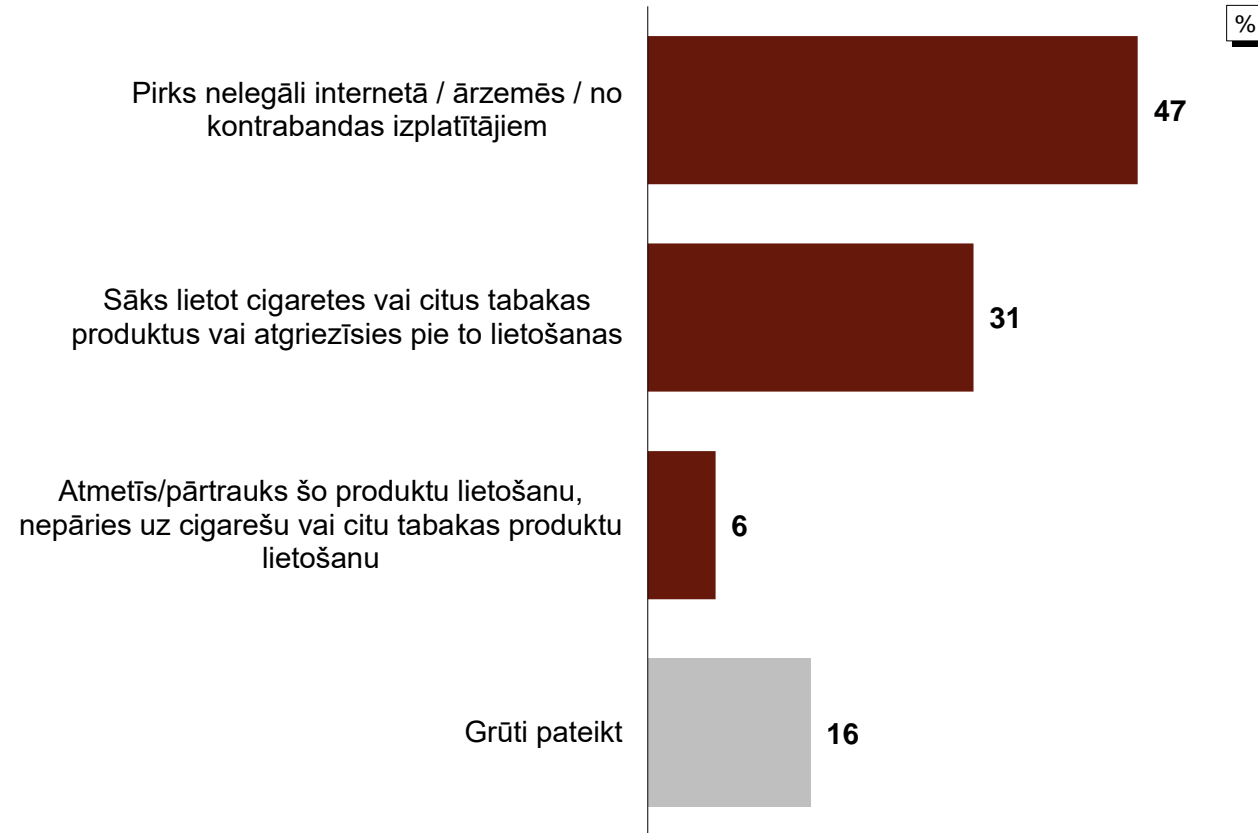
Bāze: respondenti
attiecināmajās grupās
(skat. «n=» grafikā)

PATĒRĒTĀJU IESPĒJAMĀ RĪCĪBA, JA STĀSIES SPĒKĀ AIZLIEGUMI

«Latvijā plānots aizliegt tirgot e-cigaretes un nikotīna spilventiņus ar dažādām garšām/aromātiem, kā arī noteikt nikotīna spilventiņiem tik zemu nikotīna līmeni, ka, pēc nozares domām, šādu produktu tirgū vienkārši nebūs.

Kā, Jūsaprāt, pēc šo grozījumu stāšanās spēkā rīkosies šo produktu patērētāji?»

2023. gada
maija dati

Bāze: visi respondenti, n=2015

PATĒRĒTĀJU IESPĒJAMĀ RĪCĪBA, JA STĀSIES SPĒKĀ AIZLIEGUMI

«Latvijā plānots aizliegt tirgot e-cigaretes un nikotīna spilventiņus ar dažādām garšām/aromātiem, kā arī noteikt nikotīna spilventiņiem tik zemu nikotīna līmeni, ka, pēc nozares domām, šādu produktu tirgū vienkārši nebūs.

Kā, Jūsaprāt, pēc šo grozījumu stāšanās spēkā rīkosies šo produktu patērētāji?»

2023. gada
maiņa dati

	Pirks nelegāli internetā / ārzemēs / no kontrabandas izplatītājiem	Sāks lietot cigaretes vai citus tabakas produktus vai atgriezies pie to lietošanas	Atmetīs/pārtrauks šo produktu lietošanu, nepāries uz cigarešu vai citu tabakas produktu lietošanu	Grūti pateikt
VISI RESPONDENTI, n=2015	47	31	6	16
DZIMUMS				
Vīrietis, n=958	48	31	6	16
Sieviete, n=1057	46	32	7	15
VECUMS				
18–24 gadi, n=189	45	34	6	16
25–34 gadi, n=333	48	33	6	12
35–44 gadi, n=390	46	33	8	14
45–54 gadi, n=401	47	34	6	13
55–64 gadi, n=363	49	26	6	19
65–75 gadi, n=339	45	27	7	21
SARUNVALODA ĢIMENĒ				
Latviešu, n=1227	47	31	6	16
Krievu, n=763	47	31	8	15
IZGLĪTĪBA				
Pamatizglītība, n=129	48	30	2	19
Vidējā, vidējā speciālā, n=1368	48	32	5	14
Augstākā, n=518	44	28	10	18
IENĀKUMI UZ VIENU CILVĒKU ĢIMENĒ				
Zemi, n=300	50	26	6	18
Vidēji zemi, n=358	45	33	5	17
Vidēji, n=266	48	30	9	13
Vidēji augsti, n=313	43	34	9	14
Augsti, n=262	49	34	7	10
REĢIONS				
Rīga, n=673	48	33	7	12
Vidzeme, n=540	46	28	8	18
Kurzeme, n=243	44	29	4	22
Zemgale, n=286	49	36	4	11
Latgale, n=273	46	32	6	17
APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS				
Rīga, n=673	48	33	7	12
Cita pilsēta, n=787	45	30	8	17
Lauki, n=555	49	31	4	17
TABAKU UN/VAI NIKOTĪNU SATUROŠU PRODUKTU LIETOŠANA				
Lieto, n=706	51	32	6	11
Agrāk lietoja, n=487	48	35	6	12
Nekad nav lietojis/-usi, n=810	43	28	7	21

Bāze: respondenti
attiecīgajās grupās
(skat. «n=» grafikā)

Paldies par uzmanību!

SKDS

tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs
Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010
Tālrunis: +371 67 312 876, E-pasts: skds@skds.lv
www.skds.lv